

ELFELAGIÐ SEV
LANDAVEGUR 92
POSTBOX 319
110 TÓRSHAVN
Føroyar

Argir hin 30. apríl 2020
Málsnr.: 19/00886-20
Tykkara málsnr.:
Málsviðgeri: Katrin Haraldsdóttir
Jensen

Góðkenning av umhvørvisárinsmeting fyri vindorkuverkætlan á Eiði

Heimild

Umhvørvisstovan góðkennir sambært §16, stk. 1 í løgtingslóg nr. 59 frá 2012 um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni, við seinni broytingum, umhvørvisárinsmetingina hjá SEV um at seta seks Enercon E-82 vindmyllur upp norðan fyri Eiðisvatn á matr. nr. 435 á Eiði.

Umsókn og málsviðgerð

Umhvørvisstovan fekk tann 9. oktobur 2019 sent umsókn frá SEV um góðkenning av umhvørvisárinsmeting. Fleiri broytingar vórðu seinni gjørdar í árinmetingini og Umhvørvisstovan fekk endaligu árinmetingina tann 17. desember 2019.

Lýsing av verkætlan

Elfelagið SEV ætlar at seta seks vindmyllur upp norðan fyri Eiðisvatn. Talan er um seks Enercon-vindmyllur (E-82) upp á 3,0 MW hvør, samanlagt 18 MW. Hæddin á torninum er 78 m, tvørmátið á veingjunum er 82 m, og samlaða hæddin 119 m. E-82 vindmyllurnar eru framleiddar og góðkendar til strangasta vindklassan (IEC windclass Ia).

Vindmyllurnar verða eftir ætlan settar upp í haganum Suðurhelvt, millum Eiðisvatn og Gjáarvegin. Vindmylluverkið verður bundið í nýggja koplingarstöð, ið verður bygd beint norðan fyri Eiðisvatn. Tveir kaðlar verða lagdir, og verða vestaru myllurnar bundnar í annan kaðalin, meðan eystaru myllurnar verða bundnar í hin. Kaðlar verða, so vítt møguligt, lagdir í atkomuvegin.

Vegir og fundament verða lögð soleiðis, at tey fella best møguligt inn í verandi lendi. Um loyvi fæst, verður atkomuvegurin bundin í verandi atkomuveg til Loran-C støðina, og hesin verður dagfördur, so at hann kann brúkast til flutning av vindmyllum.

Tørvur er á nakað av lendi til verkætlanina. Mett verður, at vegurin, vindmylluplássini og fundamentini fara við umleið 15.500 fermetrum av lendi.

Umhvørvisárinsmeting

Umhvørvisárinsmetingin frá SEV viðgerð hvørji árin verkætlanin kann hava á náttúru og umhvørvi. Hugt verður eftir, hvussu vindmyllurnar síggjast í landslagnum, og mett verður, um vindmyllurnar fara at elva til ampa orsakað av óljóði, skuggakasti og endurskini. William Simonsen o.o. hava gjørt frágreiðing um “*Lívfrøðiliga margfeldið norðan fyri Eiðisvatn, 05-11-2018*”, og her verður mett um ávirkan á djóra- og plantulív. Árinsmetingin viðgerð eisini hvørji atlit eru tikin til umhvørvisvirðir í økinum.

Lendið í haganum Suðrhelvt er sera fjølbroytt bæði viðvíkjandi plantum og djórum. Har er bæði vát og turt grasheiðalendi, í støðum er skursl, smá vøtn, tjarnir og lækir. Økið liggur í umleið 140-240 metra hædd.

Tann ráðandi vøxsturin á økinum er ymisk grassløg, bæði á turr-, vát- og heiðalendi. Tilsamans eru 93 plantu-, mosa- og skónasløg skrásett, tey flestu eru *sera vanlig* ella *vanlig*. Tó eru átta sløg skrásett at vaksa *her og har*. Eitt slag er skrásett sum *sjáldsamt* (smárukkut hómilia) og eitt er *sera sjáldsamt* (eingjartimotey).

Kanningarnar av skordjórum í lendinum vísa, at flestu bólkar, ið vanligu eru at síggja í Føroyum, eru umboðaðir á økinum. Ellivu sløg av svartaklukku vórðu funnin í kanningini, ein av teimum, *Benbidium bruxellence*, er sjáldan skrásett í Føroyum og svartaklukkan *P. assimilis* er á danska reyðlistanum. Broytingar av vatnstøðu og oyðing av mýrilendum eru orsøkinar til reyðlistastøðuna.

Fuglateljingar, sum vórðu framdar í 2017 og 2018, vísa, at tíggju sløg av fugli reiðrast í økinum. Hesi eru lómur, eitt par, helsareyði, tvey pør, tjaldur, uml. 10 pør, mýrisnípa, 1-2 pør, spógvi, 10-11 pør, reyðspógvi, 2 pør, lógv, 7 pør og kjógvi, 2 pør. Eitt mäsafuglabæli er í økinum, har reiðrast bæði likka, 18-20 pør, og skatumási, 8-10 pør. Hugsandi er eisini at tangspógvi eigur í økinum ella tætt við. Nógv av fugli var í økinum, og er hetta helst tí, at fjølbroytta lendið gevur móguleika fyri, at fleiri ymisk sløg av fugli at kunnu búleikast á staðnum.

Av fuglasløgnum, sum reiðrast í økinum, eru fimm skrásett á føroyska reyðlistanum. Á reyðlistanum er helsareyði mettur sum *sera hóttur*, kjógvi og lómur eru mettir sum *hóttir*, meðan lógv og spógvi eru mett sum viðbrekin. Haraftrat er tangspógvi, sum móguliga eigur í økinum, mettur sum *sera hóttur*.

Í árinsmetingini vísa útrokningar, at óljóðið frá vindmyllunum er niðan fyri danska markvirði fyri bústaðarøki, og at eingin vandi er fyri skuggakasti í bústaðarøkjum. Ferðslan á Gjáarvegnum, norðan fyri vindmyllurnar, kann verða útsett fyri skuggakasti, men tað verður tó ikki mett, at ampi stendst av hesum. Heldur ikki verður mett, at nakar ampi verður av endurskini frá vindmyllunum. Vindmyllurnar verða viðgjørdar við serligari “anti-reflektivari” máling og veingirnir eru rundaðir soleiðis, at hetta eisini minskar um endurskinið.

Samanumtikið verður ekki mettt, at vindmyllurnar verða til ampa vegna óljóð, skuggakast ella endurskin. Vindmyllurnar verða sjónligar frá størsta partinum av Eiðis bygd, frá vegnum millum Eiði og Gjógv, úr Haldórsvík, frá Tjørnuvíkarvegnum og frá Eiðisvatni.

Viðgerð

Ein ávísur missur av lendi verður í økinum orsakað av vindmylluvirkseminum, og hetta kann møguliga ávirka plantur, skordjór og fugl. Hesir bólkar kunnu eisini verða ávirkaðir, um byggivirksemið elvir til broytingar av vatnrenslinum í lendinum. Skiftandi lendi ger, at ymsu sløgini av plantum, skordjórum og fugli kunnu búleikast og trívast í økinum. Tað er tí sera týdningarmikið at ymsu lendissløgini í økinum verða varðveitt.

Plantur, ið eru skrásettar at vaksa her og har, eru at finna nógvastaðni í økinum og uttan fyri økið. Tær sjáldsomu planturnar, smárúkkut hómilia og eingjartimotley, eru at finna við vegin inn móti Loran-C støðini, ið liggur væl frá vindmyllunum. Tað verður tí ikki mettt, at hesar plantur verða serliga ávirkaðar av verkætlanini.

Vindmyllur kunnu hava ymisk neilig árin á fugl. Hesi árin kunnu vera ljóðdálking, beinleiðis skaði á fugl, sum rennur á vindmyllu ella verður raktur av vindmyllu, missur av lendi og órógv orsakað av byggivirksemi og øktari ferðslu.

Í árinmetingini verður nevnt, at teljingar í Húsahaga í 2017 (William Simonsen o.o.) benda á, at fuglatalið ikki minkar samanbórið við kanningar, ið vórðu gjørdar í 2013-2014, áðrenn vindmyllur vórðu settar upp. Heldur eingir samanstoytir við vindmyllurnar vórðu staðfestir í kanningini í Húsahaga. Tað eru tó bara trý fuglasløg í kanningini í Húsahaga, sum eisini eru búfuglar norðan fyri Eiðisvatn. Hesi eru tjaldur, mýrisnípa og lógv. Fleiri av búfuglunum í økinum norðan fyri Eiðisvatn, eru á færoyska reyðlistanum og ymiskt er, í hvønn mun hesi fuglasløg ávirkast av vindmyllum, summi eru meira viðkvom enn onnur.

Fleiri kanningar í Norðanlondum og í Bretlandi vísa, at lómur og tangspógvi verða sera órógvaðir av vindmyllum. Lómur skíggjar vindmyllurnar, og víst er á, at bæði lómur og tangspógvi flyta burtur úr økjum, har vindmyllur eru. Serliga nógvir fuglar flyta burtur, tá ið bygging ferð fram, og nógv fólk er á økinum. Tí verður mælt til, at bygging ikki fer fram, tá ið viðkvæmir fuglar reiðrast. Kanningarnar vísa eisini, at færri pør av lómi og tangspógva reiðrast í økjum, har vindmyllur eru virknar, enn í líknandi økjum, har ongar vindmyllur eru. Harumframt eru ábendingar um at talið av fugli minkar meira, tess longri vindmyllurnar hava verið virknar.

Spógvi verður ikki metttur at órógvast av myllunum hjá SEV í Neshaga, og kanningar frá Orknoyggjum vísa, at kjógvi reiðrast tætt við, har vindmyllur eru. Tjöldur eru heldur ikki mettt at flýggja eins lætt og onnur sløg undan órógv frá vindmyllum, men tey eru funnin deyð av samanbresti við vindmyllur. Hildið verður ikki, at vindmyllur órógva flúgv og møguliga heldur ikki reiðring hjá mäsafuglum. Tað, at mäsafuglar ikki ræðast vindmyllurnar, hevur í støðum verið orsök til nógvir samanbrestir. Tí verður ikki mælt til, at hava myllur tætt við

másafuglabæli. Hugsast kann, at eisini at annar fuglur, ið ikki órógvast av vindmyllum, hevur størri sannlíkindi fyri samanbrestum.

Fleiri kanningar úr Bretlandi og Noreg vísa, at talið av lógv minkar nær við vindmyllulundir, men onkur kanning er eisini, har hendan gongdin ikki er so greið. Lógv er eisini skrásett at doyggja vegna samanstoystir. Fyri helsareyða, ið sambært reyðlistanum er sera hóttur, er so at siga einki tilfar at finna. Í frágreiðingini um lívfrøðiliga margfeldi er tó víst á, at nógvir fuglar í hópinum grælingar minka í tali har vindmyllur eru, helsareyði er partur av hesum hópi. Í frágreiðingini er eisini nevnt, at reyðspógvi er mettur at vera sjáldsamur í Føroyum, men á reyðlistanum stendur, at dátutrot er, og tí veit man ikki hvørjum hóttanarbólki hann er í. Kanningar úr Týsklandi vísa, at tali av reyðspógva minkar har vindmyllur eru. Neyðugt er við meira vitan um hvussu ymisk fuglasløg ávirkast av vindmyllum, eisini yvir longri tíðarskeið.

Hoyring

Tann 15. januar 2020 varð umhvørvisárinsmetingin lýst í blaði, borið í hvørt hús, og á heimasíðuni hjá Umhvørvisstovuni. Freistin at koma við viðmerkingum var 12. februar 2020. Umhvørvisstovan fekk ongar viðmerkingar til árinmetingina.

SEV fekk uppskot til góðkenning av árinmeting til hoyringar tann 22. apríl 2020. SEV kom við viðmerking til uppskotið, tann 28. apríl 2020. Í sambandi við treytina um byggivirksemi í búttíð hjá fugli sigur SEV, at lendisarbeði kann gerast liðugt, áðrenn búttíðin byrjar, men at uppsetingin av vindmyllunum má lagast til veðurlagið, helst í juni/juli. Umhvørvisstovan tekur hetta til eftirtektar.

Avgerð

Umhvørvisstovan góðkennir umhvørvisárinsmetingina hjá Elfelagnum SEV frá desember 2019 í sambandi við ætlanina at seta seks Enercon E-82 vindmyllur í hagan Suðurhelvt á Eiði.

Treytin fyri hesa góðkenning er, at verkætlanin verður framd, sum greitt er frá í umhvørvisárinsmetingini.

Harumframt verður sett sum treyt,

- at SEV tekur atlit til at verja tjarnir og múrulendi og at varðveita tað náttúrliga renslid í lendinum. SEV sendur Umhvørvisstovuni eina ætlan um, hvussu hetta verður gjørt, áðrenn arbeidið byrjar
- at SEV skipar fyri, at hótt fuglasløg og sjáldsom plantusløg verða órógvað minst møguligt, meðan arbeitt verður. SEV sendir Umhvørvisstovuni eina ætlan um, hvussu hetta verður gjørt, áðrenn arbeidið byrjar,
- at SEV leggur byggivirksemið soleiðis til rættis, at tað í mest møguligan mun ikki verður gjørt í búttíðini hjá fugli í økinum,

- at SEV skipar fyri fuglateljingum, so at fylgjast kann við gongdini hjá fugli í økinum. Fuglateljingarnar verða framar við tvey ára millumbilum í átta ár eftir at vindmyllurnar eru tiknar í brúk. SEV sendur Umhvørvisstovuni eina ætlan um, hvussu hetta verður gjørt, í seinasta lagi eitt ár fyri fyrstu teljing
- at SEV regluliga og oftari í summarhálvuni skrásetir deyðan fugl í økinum og møguliga deyðsorsøk. SEV sendir Umhvørvisstovuni eina skrásetingarætlan, í seinasta lagi tveir mánaðir áðrenn vindmyllurnar gerast virknar,
- at vegurin til vindmyllurnar verður stongdur fyri almennari ferðslu, tá byggjarbeiðið er liðugt.

Eftirlit

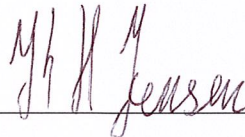
Umhvørvisstovan hevur eftirlit við, at treytirnar í hesi góðkenning verða hildnar.

Kæra

Henda avgerð kann kærast til landsstýrismannin við umhvørvismálum. Møgulig kæra skal sendast til Umhvørvisstovuna, sum sendur kærana til landsstýrismannin við neyðugum skjølum. Kærufreistin er 4 vikur frá tí, at avgerðin er almannakunngjørd.

Suni Petersen, deildarleiðari

Katrin Haraldsdóttir Jensen, málsviðgeri